

Landskap: Småland Upptecknat av: F. Andersson
Härad: Bojplands hd. Adress: Tristad.
Socken: Vissrum Berättat av: H. Sundström
Uppteckningsår: 1936. Född år 1852 i Fagerhult.

Uppteckningen rör Bovålsbeck
(På som det gick till
i Björkums by)

Svedjebruk har förekommit
mycket sällsamt i Vissersnäs
socken. Det upphörde unl.
min sagesman för c:a 35-
40 år sedan. Svedjebruk be-
drogs vid tiden av var-
ligt åkerbruk.

Den folkliga benämningen på
svedjering var "fällbränning"
— bränna fälla.

I allmänhet var det på
egna ägor, som svedden för-
ledes. Det var vanligt, att
man "brände fälla" varje år.
Sådan flyttades ibland. Det är
inte okänt, att marken upp-
delades så, att en område

vedjeller varje år, och man
 efter vissa år på nytt kunde
 se en gammal ved. Men
 det måste ju givetvis ha för-
 flutit en snarlig tidrymd.
 S: 50 år föreslog min sages-
 man. Där inskjuter han,
 att man numera har för-
 torat mycket björk, därför
 att vedjetruk ej längre be-
 drives. Det är naturligen så,
 att detta trötträd utom-
 oundvikligt väl ^{trödes} i askmyllan.
 Och björktrö har ju haft och
 har ännu väder som foder.

Isens sågs så en gång. Ofta
 tärnades vedjeringens på rekord.

Det var inte endast för att
skaffa stål och andra till
människoföda dagliga växter
som man vedjade. Det var
kanoke i alla främsta rum-
met för att skaffa bra gräs-
bete till kreaturen.

Någon tradition, som lagfrö-
bud eller andra bestämmel-
ser angående vedjebruk
finns ej i orden (enl. min
upplevelse).

Vedjefallet förlades
helst till en replattning,
(om så var möjligt) eller till
någon plats som inte var
alltför stor.

Om veder skulle anseñas
till åker mätte den vara rät-
stor, enl. min uppsman r. 2 35
tumland.

Man talle bara en med
verje år.

På veder odlades första året
sij, andra året timrotij
och blöves, tredje året be-
tades. — Sedan fick skogen
återigen sämningom ta
huvaväldet. Under tiden be-
tades på veder och anseñas
den som höved. Det
har förtän mera sällan - tätt,
att en sålunda sämningom
igenväxt ved på nytt frändes.

Vad för slags skog det var på
det utvalda vedjurstället
bettyddes ingenting. Det var
likgiltigt.

Utöver planar för vedjufäl-
let bestämdes utmärckles det
för trävning avsedda område-
det genom att bygga märke-
sten i träden.

För den egentliga trädfäl-
ningen bevisades träden uppe
så tätt som kunde nå. Var
det fråga om tvärsel bevisades
de på sommaren med en o. k.
förbeck. Detta arbete utför-
des mest av kvinnor och
änke och ett "kvinnoförä".

5055

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hörsboistningen utfördes i maj.
"Fisken skulle inte äta lör, som
huggits i nedan." Hörsboist-
ningen kallades "Lörbygnings-"

Fältningen av beständen
ägsde som på hösten ^{i vintern} och för-
jades som som helst. Det är
inte, såsom man kan se
att färdan skulle ha fällts
i någon bestämd ordning.
Ej heller att något färd skal-
le tinnas över.

För att såsom skulle bli
jämnt fördelat över områ-
det, brukade man draga färd
och så från tinnarna ställen
till glänsare brennina partier.

5055

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En brandgata utadkom genom
röjning till några meters bredd
runt fallet.

Några signaler för att hind-
ra eldens spridning, hade min
sageoman i hört talat om.

Bränningen sågde som strax
efter midnatten.

Förskilda försiktighetsåtgärder
også vidtagna vid bränningen. Man
samledes med vattenhinkar och
mebucker, som blöttes och an-
vändes att slå med mot elden
för att hindra den att beträda
otillåten mark.

- 8 -
5055

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fallet antändes i motvind.

Hand snöende snar sig es
motell.

Redjifallet antändes all-
tid es kvartarna på gården.
Antändningen skedd med
torvedstrickor.

Fallet fick tigna och bräna
från hösten eller vintern till
^{från efter midvintern,}
(föres), då det antändes.

Man var nog med att
göra elden, sedan fallet brände
om det uppstod flackor, där
inbrändes och för turent, så-
påk man behöfver brända trä-
stammar dit. Detta skedd
för hand. Man säger man kunde

inte till någon slags vedje-
brot. Dessa förbrända stockar
samlades på grund av sin e-
genskap att smelta av sig
för "smetfällklump" för
dessa stockar högs också ved
s. k. "smetfällvede".

Efter bränningen brukade
man kunna bota sig helt för-
brända stockar och grenar, in-
nan man sålde.

"Smetfällveden" användes
sine att inhägras soldaten. Den
sades vara som en agning.

Några fåglar ämnar för att
brända fåglar etc. att äta av
den agsella veden är inte min

siglarna beakta.

Före sällan tecknade man
någon jorden genom teckning.
Sällan skulle omedelbart ef-
ter anvisningen så/fälla/vredas
men var angelägen att så
fort som möjligt efter rens-
ningens best. vreden. I smut
fall kunde vid regn en
hård skorpa bildas på jorden,
som hindrade såden el. föra
att fräsa ned.

Efter fräningen tecknades ve-
den - smut/fälla - efter sådden
endast - fälla.

På vreden såddes sig, ibland
voren. Man brukade så in

något klags gräsfrö i säden.

Säden myglade med en
s. k. "säfte" (se tecken.)

Säden såddes en s. k.
"sädling" (Rund) 182 foto.)

Stötar el. småfå~ fick
beta gröngräs på höstarna.

Säden skars upp med skara.
Den förslades till medelbart
efter förbrukningen.

- 12. -
5055

Räsla

i2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Re foto av John Nilsson.
Samma typ två rön i trede.

"Lövhack"

- 13 -

5055

13

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Foto: F. Andersson.

Ägare: Jennie Johansson, Klä-
Skriv endast på denna sida! ketorp, Viserum

5055

"Risle"

Ansändes att
hugga med en-
bisten eller små-
grenar med, av-
reda att använ-
das till gärdole.

Foto: F. Andersson.

Ejare: Janne Johansson
Skriv endast på denna sida! Winkelorp, Vinsnäs.